

ΓΡΑΦΕΙΟ
ΝΙΚΟΛΑΣ
ΖΩΗΣ

Υποτίθεται ότι θα ήταν μια εικόνα ειδυλλιακή: πολίτες θα ταξίδευαν από τη Γαλλία στην Γερμανία και από εκεί στην Ιταλία και την Ελλάδα με μόνη έγνωση, όχι τα μάρκα ή τις δραχμές, αλλά τις ώρες υποδοχής των μουσείων. Φοιτητές θα σπουδάζαν όπου λαχταρούσαν, μέσα από προγράμματα που θα ενίσχυαν την ευρωπαϊκή ταυτότητα. Το κεφάλαιο και η εργασία θα κυκλοφορούσαν ελεύθερα, ενώ ειδικά το πρώτο, αφήνοντας τις πλουσιότερες χώρες με κατεύθυνση τις φτωχότερες, θα προσέδιδε στα εισοδήματα μεγαλύτερη οριομορφία. Η ευρωζώνη θα λειτουργούσε όλο και καλύτερα, εφόσον οι κυβερνήσεις διατηρούσαν

**Ο Στίγκλιτς προτείνει τη λύση
του «ευέλικτου ευρώ»: διάφοροι
σχηματισμοί, με το δικό τους
νόμισμα, θα βασίζονται
στις πλεκτρονικές συναλλαγές**

χαμπλά ελλείμματα και χρέον. Η αγορά θα αναλάμβανε τα υπόλοιπα. Τα κατάφερε; Κρίνοντας από μια ματιά σε οποιοδήποτε ευρωπαϊκό πρότυπο έλιδο, τον τόνο μάλλον δίνουν η φτώχεια, ο ραπσιούμδης, η Ακροδεξιά και η τρομοκρατία. Τα οικονομικά ένθετα κάνουν λόγο για μια ευρωζώνη με στάσιμο ΑΕΠ και μπόλικο αποπληθωριούδη, ενώ οι υφέσεις κάποιων χωρών της συγκρίνονται με εκείνες της Μεγάλης Οικονομικής Κρίσης. Η μέση ανεργία της έφτασε το 2015 στο 11%.

Τα παραπάνω στοιχεία προέρχονται από το «Ευρώ - Πώς ένα κοινό νόμισμα απειλεί το μέλλον της Ευρώπης». Είναι το τελευταίο βιβλίο του Τζέζεφ Στίγκλιτς, όχι όμως ότι ο νομπελίστας καθηγητής του Πανεπιστημίου Κολούμπια, ο πρών αντιπρόεδρος της Παγκόσμιας Τράπεζας και ο σύμβουλος προέδρων ή πρωθυπουργών σαν τον Μπιλ Κλίντον και τον Γιώργο Παπανδρέου δεν επιδιόταν σε παρόμοιες αναλύσεις και στα προπογόνωνα: στην «Μεγάλη αυταπάτη» (Αιβάνης) ή στον «Θρίαμβο της απλοποίας» (Παπαδόπουλος) ασκούντες ικανή κριτική στους «φονταμενταλιστές της ελεύθερης αγοράς». Εδώ, μοιάζει να την οξύνει ελαφρώς, επικεντρώνοντάς τη στην αρχιτεκτονική μιας νομισματικής ένωσης που είναι «ελαττωματική εκ γενετῆς». Που συνδυάζει μια «πεπλανημένη οικονομική ιδεολογία» και μια «έλλειψη βαθιάς πολιτικής αλληλεγγύης». Που ακόμα xειρότερα, στην πούραστη κοίαρ της - δημοσίευση

Τζόζεφ Στίγκλιτς

Το ευρώ σκοτώνει την Ευρώπη

**Στο τελευταίο του βιβλίο
ο νομπελίστας οικονομολόγος
χαρακτηρίζει την ευρωζώνη
ελαττωματική εκ γενετής
και για την αντιμετώπιση της
κρίσης της προτείνει ακόμα
και αποχώρηση της Γερμανίας**

δανειστής» παρατηρεί. Οι πιστωτές, προσθέτει, παίρνουν εδώ μερικές από τις χειρότερες αποφάσεις τους, αφού εκτός από την έγνοια για τον ορισμό του φρέσκου γάλακτος εν μέσῳ 60% νεανικής ανεργίας απαιτούν και την άρση της ανοχής στους οφειλέτες στεγαστικών δανείων. Οι σκληροί όροι είχαν επιβληθεί από τα χρόνια της κυβέρνησης του Γιώργου Παπανδρέου, ενώ και το τρίτο Μνημόνιο «εγγύάται βαθιά κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας». Κατά τα άλλα, αντί για οποιονδήποτε άλλον «θα έπρεπε να εφαρμοστεί ένας προοδευτικός φρόρος ακίνητης περιουσίας σε μεγάλες διοικητικές» που θα βασίζεται και σε ένα εθνικό κτηματολόγιο. Οι ιδιοτελείς δεν βγάζουν πολύ νόμιμα. «Είναι δύσκολο να υποστηρίζει κανείς ότι το Δημόσιο είναι, σώνει και καλύ, λιγότερο αποτελεσματικό», γράφει ο Στίγκλιτς, «και την ίδια στιγμή να πουλά τα περιουσιακά του στοιχεία στο Δημόσιο μιας άλλης χώρας».

Στην περίπτωση ενός Grexit, λέει, «ακόμα και αν το ξεκίνημα της νέας ζωής είναι ταραχώδες, υπάρχει το θετικό ενδεχόμενο να τερματιστεί η οικονομική κρίση και να ξεκινήσει η πραγματική ανάπτυξη» – χώρια που οι συνέπειες μετριάζονται με ένα πρωτοποριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα, βασισμένο σε ένα πλεκτρονικό σύστημα κουπονιών, ικανό να εξασφαλίσει την αναγκαία ροή εμπορικών πιστώσεων. Η ιδέα είχε προταθεί και στις ΗΠΑ. Αν τύχει συναίνεσης, καθιστά δυνατό τον έλεγχο εμπορικών ελλειψμάτων.

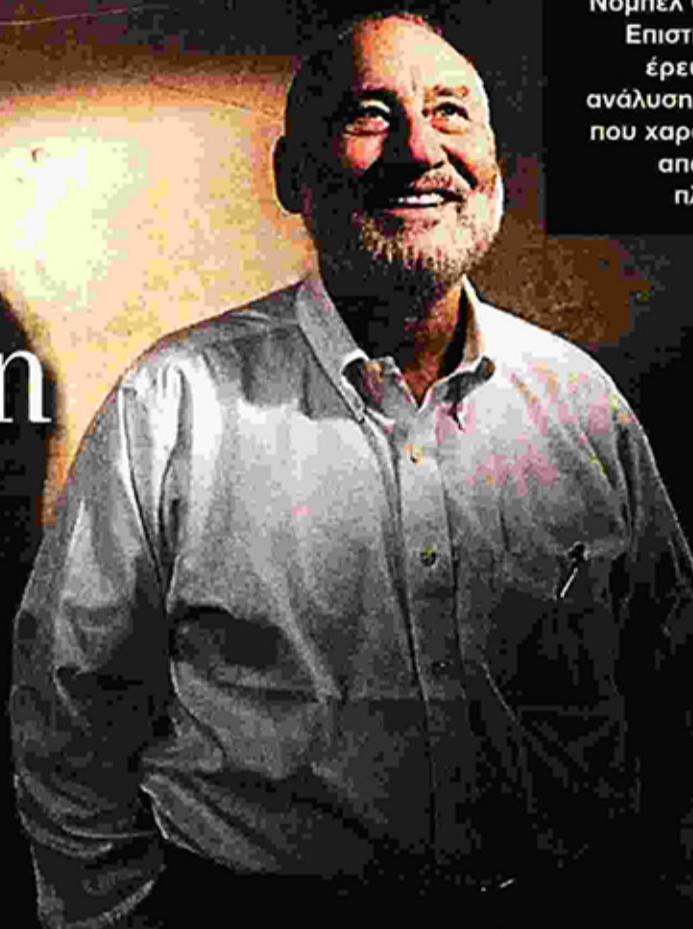
Η γερμανική αποχώρηση

Πιο εντυπωτική δόμας είναι η πρώτα σειρά του για μια γερμανική αποχώρηση (-θα καταστίσει δυνατή την αναπροσαρμογή της συναλλαγματικής ισοτιμίας των υπόλοιπων χωρών έναντι των

βόρειων») και ακόμα περισσότερο πλύση που ονομάζει «ευέλικτο ευρώ». διάφοροι σχηματισμοί, με το δικό τους νόμισμα, θα βασίζονται στις πλεκτρονικές συναλλαγές και σε εκείνο το εξισορροπητικό σύστημα κουπονιών, ώστε να αποφασίζουν μόνοι τους αν θα επιτρέπουν την ύπαρξη εμπορικού ελλείμματος. Ακούγεται περίπλοκο, εκτός και αν την πρόταση κατανοθεί ως πρόταση διπλού νομίσματος. Ο ίδιος ο Στίγκλιτς δεν το διασαφνίζει, ενώ θολό παραμένει και το αντίχρεος μιας κώρας θα μετριέται σε ανατιμημένο νόμισμα. Αν είναι έτοι, η αποπληρωμή του θα καταστεί επιεικώς δύσκολη.

Τυχόν αντιφάσεις στην ανάλυσή του, που την ίδια στιγμή θεωρεί το ευρώ και θυπογενές και διορθώσιμο, ίσως λύνονται όταν ψηλαφίζεται το αντιστάθμισμα της κατάργησης του ευρωπαϊκού νομίσματος. «Τα νομίσματα έρχονται και παρέρχονται» λέει ο

**Ο Τζόζεφ Στίγκλιτς
τιμήθηκε το 2001 με το
Νομπέλ Οικονομικών
Επιστημών για την
έρευνά του στην
ανάλυση των αγορών
που χαρακτηρίζονται
από ασύμμετρη
πληροφόρηση**

NEW YORK

Ανομοιογένεια

Το πρόβλημα μάταν εγγενές: οι ιδρυτές της ευρωζώνης, «αργοναύτες σε ακαρτογράφητα νερά», αγνόσπαν ότι «η οικονομική ανομοιογένεια καθιστά απαραίτητη την ύπαρξη σειράς θεσμών που συνδράμουν δύσες χώρες δεν καλύπτονται από τα κοινά μέτρα πολιτικής». Ως προς αυτό, ιδανικό μέτρο σύγκρισης για τον αμερικανό οικονομολόγο είναι οι ΗΠΑ: έχουν εντονότερο αίσθημα κοινής ταυτότητας, απολαμβάνουν ομοσπονδιακά προγράμματα πρόνοιας, ενώ το τραπεζικό τους σύστημα είναι σε μεγάλο βαθμό εθνικό. Το ενοποιητικό στοιχείο της ευρωζώνης, από την άλλη, είναι το κοινό επιτόκιο και π